

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตจะต้องเป็นคนเก่งคือคนที่มีสมรรถภาพ (Competency) เป็นคนดีคือคนที่มีคุณภาพ (Quality) และเป็นคนมีความสุข (Healthy) คือคนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยคนเก่ง คนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กรมวิชาการ. 2545 ก : 1-5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ตามศักยภาพของคน “มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 13)

การจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ให้จำมาเป็นผู้ถ่ายทอด ช่วยเหลือ

ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสถานศึกษาต้องมุ่งให้การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์และหาทางแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งทั้งความคิดและการกระทำของตัวบุคคล องค์กร และสังคมไม่ว่าจะเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือยุทธศาสตร์การสอนใด สิ่งหนึ่งที่ผู้สอนต้องระลึกถึงอยู่เสมออีกคือ การช่วยเหลือให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนที่ดีต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นจึงควรนำรูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลายเข้ามาใช้ โดยมุ่งเน้นจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทั้งนี้ต้องนำเอากระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545 ข : 3 – 4)

สาระพระพุทธศาสนาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาส่งเสริมบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถ ความคิด และสติปัญญา ในการใคร่ครวญ ไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ ช่วยให้มีคามยังคิด และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ตลอดจนช่วยให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนา ทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนวิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสาระในกลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อสังคมไทยในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนไทยที่นับถือพระพุทธศาสนา และเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามกรอบความคิดซึ่งยึดพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นแกนกลางในการเรียนรู้ โดยยึดมาตรฐานการจัดการศึกษาตามหลักไตรสิกขาเพื่อผู้เรียนได้เรียนรู้และได้ฝึกอบรมศีล สมาธิ ปัญญาไปพร้อมกัน การเรียนวิชาพระพุทธศาสนา นอกจากการให้ความรู้ทางด้านเนื้อหาแล้ว การปฏิบัติก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ มีความเข้าใจ และสามารถคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ปัจจุบันพบว่าสังคมไทยในมีโครงสร้างที่อ่อนแอ เนื่องจากคนซึ่งเป็นโครงสร้างสำคัญของสังคมมีความอ่อนแอทางจิตใจ ขาดความมั่นคงในคุณธรรมและจริยธรรมอันดี ทำให้มีปัญหาเกิดขึ้นในสังคมอย่างมากมาย และทวีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุแห่งปัญหาส่วนหนึ่งมาจาก การที่คนให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลง ตามกระแสการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจ เทคโนโลยี การสื่อสาร ซึ่งไร้พรมแดนในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้เข้ามาครอบคลุมในทุกด้าน แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อคนให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี ก็จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับทุนที่จะใช้สรรหาเทคโนโลยีมาเป็นของตนเอง คนจึงให้ความสำคัญกับเรื่องเงิน และจากการที่ต้องเร่งหาเงินเพื่อให้เพียงพอกับการใช้จ่ายตามความต้องการ ทำให้คนในสังคมละเลยความสำคัญทางด้านจิตใจ โดยให้ความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรม ลดลง ซึ่งทำให้คนขาดการยั้งคิด ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ทำให้สามารถทำความชั่วได้อย่างง่ายดาย ไม่เกรงกลัวและไม่ละอายต่อบาป การแก้ปัญหาทางด้านจิตใจของคนนั้น จึงต้องเริ่มตั้งแต่ครอบครัวซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นก้าวแรกแห่งการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่วัยเรียน และโรงเรียนซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการอบรมสั่งสอนคน ก็ควรให้ความสำคัญในการอบรมจิตใจของนักเรียน เพื่อให้เติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพมีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง สังคม ประเทศ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

จากการศึกษาปัญหาที่พบในโรงเรียนบ้านโคกยางหนองศาลี ระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น พบว่านักเรียนเป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ เรื่องชู้สาว เป็นจำนวนมาก นักเรียนไม่ปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนในท้องถิ่น ด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ประเพณีของคนในชุมชนเสื่อมลดลง บางครั้งนักเรียนไม่มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเองจากปัญหาเรื่องชู้สาว จึงทำให้เกิดผลกระทบในด้านการเรียนมากยิ่งขึ้น

จากรายงานการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2553 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก เนื่องจากการวัดประเมินผลเน้นเฉพาะความรู้ความจำ ไม่เน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริงไม่ครอบคลุมทั้งสามด้านคือด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน ครูผู้สอนใช้วิธีสอนแบบเดิม การสอนไม่สอดคล้องกับความรู้พื้นฐานและความสามารถของเด็ก การจัดการเรียนรู้ไม่ได้เน้นเพื่อให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ ครูเน้นวัดความรู้ของเด็กมากเกินไป เนื้อหาสาระมีมากเกินไปจึงส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงาน (Project Approach หรือ Project Work) เป็นกระบวนการทำงานที่ผู้เรียนทำด้วยตนเองตามจุดประสงค์ที่กำหนด แล้วเสนอผลงานต่อผู้สอน

การสอนแบบโครงการเป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีทำโครงการวิจัยเล็ก ๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการเป็นระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงการ ต้องการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ รู้จักสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ (กรมวิชาการ. 2544 : 34) วิธีสอนแบบโครงการ (Project Approach) เป็นการสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตั้งข้อสงสัย ค้นหาข้อมูล และข้อค้นพบทำกิจกรรมอย่างอิสระ นำเสนอด้วยตนเอง ใช้ทักษะกระบวนการศึกษาต่าง ๆ เทคนิคการค้นคว้า การสืบเสาะหาความรู้ ตลอดจนเทคนิคการคำนวณ ซึ่งนักเรียนจะรวบรวมมาใช้ในการศึกษา เป็นวิธีสอนที่มุ่งฝึกให้นักเรียนคิด และลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาข้อมูล และสรุปแปลผลข้อมูลด้วยตนเอง นักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ จึงทำให้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงมือปฏิบัติโครงการ ฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลายมีทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น มีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักวิธีแสวงหา คำตอบ มีทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน ตลอดจนรู้จักคิดตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมี เหตุผล ผู้เรียนได้เลือกเรื่อง ประเด็นหรือปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง สามารถเลือกวิธีการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้รู้จักบูรณาการทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมเพื่อสร้าง องค์ความรู้ ผู้เรียนรู้จักสร้างข้อคำถาม แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง สรุปองค์ประกอบความรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้อื่น และผู้เรียนสามารถนำคำตอบ หรือองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง วิมลรัตน์ สุนทร โรจน์ (2544 : 30-33) กล่าวถึงกิจกรรมโครงการว่า เป็นการ จัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เลือก และสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่าง ลุ่มลึก และสามารถนำผลการเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นเจตนารมณ์ของโครงการจึงมุ่งเน้น เพื่อให้ผู้เรียน ได้แสดงศักยภาพในการนำความรู้ไปใช้เพื่อขยายความรู้ให้กว้าง และลึกสามารถ นำไปใช้ในชีวิตจริง ลักษณะสำคัญของ โครงการ ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการ เรียนรู้ ตลอดจนฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยต้องฝึก อย่างต่อเนื่องและเพียงพอ เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ และ เพื่อให้เกิดประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนทั้งในด้านการเรียน และด้านสังคมต่อไป (กรมวิชาการ. 2544 : 15) นอกจากนี้ยังมีหลักฐานเชิงประจักษ์บ่งชี้ว่าการเรียนแบบโครงการมีจุดเด่นและก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้เรียนหลายประการ เช่น งานวิจัยของ บุญสม นุชสาย (2551 : 87-88), สุทาส สุขกาย (2550 : 69-70), ยุพิน ศรีฉัตรารักษ์ (2550 : 86-87) และ ปรีชา ดิฉัยภูมิ (2550 : 90-91) ผลการวิจัย พบว่าการเรียนแบบ โครงการก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ

จากข้อมูลและผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งการเรียนการสอนโดยวิธีนี้ จะสามารถส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนได้มีทักษะ ในการคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข อันเป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ โดยใช้โครงงานประเภทสำรวจ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านโคกยางหนองตาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 62 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านโคกยางหนองตาดี อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ระหว่าง วันที่ 3 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผน จัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดไว้ในแผน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด แก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างถาวร

2. การเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกเป็นขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มโครงงาน ขั้นพัฒนาโครงงาน และขั้นรวบรวมสรุป ซึ่งเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างกลุ่มเล็ก โดยการไปศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการอย่างมีระบบเป็นขั้นเป็นตอน มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียด ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อสรุปหรือผลสรุปในห้องเรียน

3. การประเมินโครงงาน หมายถึง การประเมินพฤติกรรมระหว่างปฏิบัติงาน ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เรื่อง วันสำคัญทางพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแบบประเมินผลโครงงานที่ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนเพื่อประเมินพฤติกรรมและผลงานของนักเรียนตามสภาพจริงในขณะที่ปฏิบัติงาน

4. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อน กับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็ม หรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

5. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการของผู้เรียนระหว่างเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติงาน และประเมิน โครงงาน

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน อันเป็นผลเนื่องมาจากการ ได้รับการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดได้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของนักเรียนที่แสดงออกทางพฤติกรรม หรือความคิดเห็น ที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรืองานนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ต้องการได้ ในการวิจัยครั้งนี้วัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University